

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Sluga cea bună

(+) Multe slugi bune și credincioase a avut Stăpânul Hristos, dar nici una nu i-a fost așa bună și credincioasă ca tatăl său crescător. De aceea, la timp potrivit, a și dat gând locuitorilor Săi de pe pământ să-l pună în cinste, înaintea binecredincioșilor, cum nu mai este alt sfânt, afară de Maica Preacurată. — Cu miloanele ce îndreaptă mâine, de praznicul latin al Sf. Iosif, priviri rugătoare spre slăvile de lumină în cari petrece Dreptul, a cărui pomenire cu laudă se face, să zăbovim și noi puțintel cu spiritul în fața lui, spre a noastră învățatură și a Domnului mărire.

1. Sf. Iosif e suflet supus. Ascultă de rândurile Celui de sus și de ale puterilor lumești. Murmur nu se desprinde de pe buzele lui. Străin îi este cu totul duhul răsăriturii. Mândria nu grăiește prin rostul lui. Porunca Chesarului îl mână dela Nazaret la Viflaim: Iosif pleacă. Ingerul îi ordonă, în cap de noaptea, să ia drumul Egiptului: el face numai decât cum i se spune. Așa purcede și când, murind Irod, e îndrumat spre țara lui Ierail. La fel și când i se dă se înțelege că locul șederii lui este cetatea Nazaret. Și print'asta, fără să-și tragă pe seamă, împlinește vechile prorocii ale lui Michea și Osea, și lucră împreună cu Atotputernicul la opera tainică și divină a mântuirii neamului omenesc. — Ce splendidă lecție pentru noi, cărcotașii, cari un pas nu facem fără să supunem critice, cuvânt de cuvânt, ordinul ce ni-s'a dat, și fără să nu scrutăm chiar și rezorturile intime din cari a pornit! De-aci acele nemulțumiri, târdănări și neorânduiri ce pricinesc atâta rău în sânul bisericii ca și în lume.

2. Sf. Iosif e suflet înfrinat. Viața are multe bunătăți și muritorul se lipește ușor de ele. Cu vremea se incurcă cu totul în celea pieritoare, uitându-și că nu are aici cetate stătătoare. Vânează averi și plăceri, și când e plictisit de toate câte a adunat și gustat, se dă în vânt după distracții, una mai frivolă ca alta, numai se omoară „plăcut” timpul. Favorizații împrejurărilor, cât ce trece războiul, se lasă în vâltoarea spiritismului. Li-se urăște de șarlatania aceasta, aleg alta: grafologia. Se satură și d'asta. Slujesc altei nebunii: nudismului. Când poliția îi aduce la rezon, s'aruncă cu patimă pe deslegarea de ghicitori abracadabrante, ca să încerce apoi pe rând alte evadări din plictiseală: bridge, rummy, yo-yo, astrologie și altele multe, în vederea aceluiaș scop nicicând atins: savurarea cât mai netulburată a cât mai multor plăceri. — Nu așa Sf. Iosif. El e sărac și i împăcat cu sărăcia sa. Câștigă cu greu celea de lipsă pentru traiul vieții Sfintei Familii, dar nu se plânge. Nici nu caută căi mai ușoare și mai bogate în câștig. Hainele scumpe, patul moale, moșile întinse, mâncările atese, pungile pline, turmele numeroase nu s'aparteau lui, deși e os din os domnesc. Și nici măcar tihnă n'are, cât să-și odihnească și el oasele trudite. Hristos, de când a intrat în căsnicia lui, n'a încetat a fi „un enfant incommodé” (cum zice Bossuet), care i-a fost dat să-l supună când la o caznă, când la alta. — Evident o viață ca aceasta e o mucenicie neîntreruptă. Și plata ei nu poate fi decât mare în ceruri.

3. Sf. Iosif e suflet lipsit de vanitate. Nu se îmbulzește. Nu se etalează. Nușteaptă să fie în vâzul tuturor. Nu și tot dapnă catastihul vredeniciilor, calculând cât i se cuvine pentru ele. Iubește singurătatea, retragerea, reculegera. Ii place să se cufunde în contemplarea strălucirilor discrete și a binefacerilor firești și suprafirești ale cerului, din sufletul său și din lumina împrejmuitoare. Inrădăcinat cu totul în Dumnezeu, el e un

Alături de drum

Progres real și imaginar — Aberații primejdioase — Calea cea bună
de P. STRĂJERU

Organismele vii se mișcă, luptă, se acomodează, elimină din ele ce-i rău sau nefolositor și își refac mereu țesutul și forțele cu hrană potrivită, în vederea scopului suprem: viața rodnică, biruitoare. Biserica e și ea un organism viu. Ca atare trebuie să țină mereu seamă de necesitățile mădulelor sale și să le provadă, după vreme și împrejurări, cu ceea ce lipsă pentru o cât mai trainică sănătate și cât mai bogată activitate, ca făcând tot binele ce se poate face pe pământ, să moșteniască viața de vecl. Din acest gând au răsărit bazilicele, domurile, liturgiile, tagmele călugărești, și tot ce-i unealtă și cadru pentru deprinderea evlaviei, isvorul fiind harul Celui ce s'a întromenit pentruca toți câți vor fi în sânul bisericii sale viață să aibă, și mai multă să aibă.

Adevărat: progresul e lege generală, pe care o respectă și mireasa Domnului. Numai cât să nu se uite că acest progres trebuie să fie organic. Alta-i hrana copilului și alta a bărbatului deplin format; alta a meridionalului și alta a celui dela polurile ghețurilor veșnice. Precum alta și alta-i haina ce șade bine orientatului și alta a celui dela apus. Biologia, psihologia și istoria au și ele imperative peste care nu se poate trece fără primejdia de a ruina în loc de a clădi. Roma lui Petru, în suprapământea sa înțelepciune, n'a pierdut niciodată din vedere acest adevăr. Dovadă între altele și formele liturgice, deosebite unele de altele, ale Răsăritului și Apusului, admise și apărute însă de ea cu aceeași dragoste și sollicitudine geloasă, în toată vremea. Dovadă și gestul atât de elocvent și semnificativ al sf. Gregoriu Dialogul, care alcătulește capodopera Liturghiei înaintesfințitelor pentru răsăriteni fără să se gândiască măcar s'o transplanteze și în Apus, cu toate că, la o cotitură a vieții sale, i-ar fi fost cu puțință s'o facă.

Totuși n'a făcut-o. Cum însă se încearcă la noi să se facă ba cu un împrumut apusean, ba cu altul.

Să nu ni-se sucească vorba și intențiile.

suflet perfect echilibrat. Vorbește puțin, cugetă mult, se roagă și mai mult. Nu i nici pripit, nici zăbavnit, nici fricos, nici temerar. În ochi cu seninul bolților albastre și în inimă cu pacea adâncă și însoțită a Tavorului. Logodnicul Pururea Fecioarei e cea mai desăvârșită icoană a slugii bune și credincioase așteptate de Stăpânul să intre întru bucuria sa. — Cultul sf. Iosif e o datorie de conștiință a tuturor celor ce râvnesc sincer să realizeze în sufletele lor un ideal de sfințenie dintre cele mai plăcute Domnului, și mai aproape de firea și puterile fierăriei.

Nu-s dușman al oricărei împrumutări dela frații de credință. Susțin însă pe deantregul, cu toate urmările sale, principiul: *nu ne trebuie nimic ce nu putem asimila perfect!* Pentru că nu vrem nici să ne corcim, nici să ne sinucidem. De-or vedea de n'or vedea acest lucru inovatorii cu toptanul!

Trec la amănunte. Nu înțeleg de ce s'ar împotrivi cineva introducerii și la noi a pietății cunoscută sub numirea de Calea Crucii. Retrăirea cu suflet recules, și cinstitirea Pătimirii Sfinte, cui poate doar să i-se pară ceva de nemisluț pentru evlavie răsăriteană și potrivnic ritualului ei, care atât de dulcose accente are pentru a-și exprima închinarea în fața Crucii și a Patimilor mântuitoare? Mai ales că tocmai Răsăritul e leagănul acestei pietăți și depozitarul unicei veritabile Căi a Crucii. N'avem decât să lăsăm altora accesoriile brodate de ei pentru ei, noi reținând fondul pe care să-l împodobim în podoabe proprii nouă, spre binele nostru sufletesc și mărirea lui Dumnezeu, și fără a împleta cătuși de puțin asupra vre-unei forme liturgice cu drept la venerația noastră nemșorată. Pilde edificatoare avem, din mila Domnului. Așa: Misiunile populare (cele dintâi le-a ținut păr. Ștefan Roșianu în Totelec, la 1913) adorația euharistică (primii adoratori uniți în asociație + Emil Viciu, păr. Roșianu și păr. Dr. V. Macaveiu, la 1905, în capela Internatului Vancean) și exercițiile spirituale pentru preoți (se țin pentru primadată, la Lugoj, din partea păr. Roșianu, în 1914). Intru cât au alterat aceste „inovații” așezările noastre rituale? În schimb: ce revărsare imensă de binefaceri duhovnicești n'au însemnat toate împreună, și fiecare în parte, pentru întreaga noastră Provincie bisericescă!

La fel stăm și cu alte forme ce ar îmbrăca pietatea în manifestarea sa. *Principial* nu poți avea nimic împotriva rosarului, cultului Sf. Inimi, binecuvântării euharistice etc. A recita Credeul, Tatăl nostru și Născătoarea, cu câteva Măririi, și a medita asupra vieții Mântuitorului și a Maicii sale — căci asta-i rozarul, — va fi la mintea oricui că nu poate fi socotit drept crimă. Asemenea nici închinarea smerită în fața Iubirii divine sintetizată în simbolul Sfintei Inimi. Și cu atât mai puțin adorarea euharisticului Isus, a cărui cel mai strălucit slăvitor e tocmai un răsăritean: marele Dascăl al bisericii, sf. Ion Gurădeaur, supranumit și Doctor euharisticus. Rătăcirea progresiștilor în trap dela noi e alta: uitarea respectului cu care datorează vechilor și sfintelor cadre în cari vor să introducă noile achiziții. Ciuntesc sfânta liturghie — unde nu li-se dă la timp peste degete, — o împopozonează cu „flori”

nenaturale (de ex. în genunchiază după cuvintele consacrarilor), reduc la rol de cenușotcă utrenia, dar mai ales vecernia, paraclisul, acatistul și splendidoarele noastre canoane euhologice, de hatârul oaspeților trași de păr din vecini, cu graiul și cu haina lor cu tot. Așa-i bună oară litania Sf. Inimi „orientalizată” prin faptul că miserere nobis e redat cu Doamne îndurătoare spre noi; așa-i binecuvântarea euharistică cu căderea din genunchi și Adoro te devote (stălcit în românește), respectiv: Ave, ave, ave Maria (câte-o babă îi dă mai după limba ei: Ai, vai; Mariel) printre ectenii răsăritene; așa-s atâtea privese în tempo de vals, și câte altele! Ascultând apologia ce se face acestor „inoiri”, rămâi cu impresia că, sub respectul cântării, suntem în plină atmosferă bucureșteană de pe vremea lui Macarie Ieromonahul: „Și de nu va cânta cineva cântece și amestecături de petrefuri în sfânta biserică, nu este primit nici dascăl; iar de va cânta chiar alcături turcești... acela este și primit, și laudat, și desăvârșit, și cu ifos de Țarigrad”. Asta taman atunci, când Apusul catolic, sătul de exhibiție deșchiate ale coardelor vocale în cuprinsul Casei Domnului, se întoarce la potolitul și solemnul cant gregorian.

Apoi s'avem fertare, dar vorba unui mare bărbat de stat: Aiașta nu se mai poate! Biserica noastră nu-i nici țără fără păzitor, și nici n'are stomac de struț, să înghită orice. Progres da; cu cap, după legile și în cadrele noastre strict răsăritene, și nu după trznăile unuia sau altuia. Religiozitatea serioasă e una, febra religioasă e alta. Una e durabilă, fiindcă e organică; cealaltă e trecătoare, fiind lipsită de-un suport solid și inepuizabil. Una clădește, cealaltă lucește efemer și se ofilește. Într'aceea slăbind și măcinând organismul ce nu s'a tământuit de ea. Pe lângă toate bunele intenții, ce nu pot fi puse la îndotată, a celor cu injecțiile pietistice fără destulă pricepere somatologică-eugenetică — Conciliul provincial, pe care-l dorim cât mai apropiat, va îndruga, de sigur, în alvie sănătoasă, și mișcările de natura celor pomenite. Căci așa cum se prezintă acum, lasă loc bănuelii întemelte că n'ar fi altceva decât: Magi quidem gressus, sed extra viam. Pentru moment, cel puțin, sigur că da.

Sfetnicul Papii sărbătorit la Lugoj.
După serata de adio din București, Eminența Sa cardinalul Angelo M. Dolci a luat cu degrab drumul Romei. În calea sa spre Cetatea Veșnică, noul membru al Colegiului Purpuratilor s'a oprit și la Lugoj, între altele și pentru a împlini în acest fel o făgăduință mai veche.

Primirea ce i-s'a făcut ilustrului oaspe, și dovezile de iubire și admirație al căror obiect a fost toată vremea cât a ținut popasul lugoian, sunt dintre cele mai mișcătoare și mai entusiaste ce cunoaște istoria orașului de pe malurile Timișului. „Sionul Românesc”, — care, la știrea numirii Mons. Dolci de cardinal a ieșit în număr special și'n haină de sărbătoare, scris în întregime de P. S. Alex. Nicolescu cu măestria ce-i este proprie înaltului Ierarh din Bănatul unit, și cu o bogăție de amănunte cum nu s'au scris altele în cauză, — aduce acum, pe șase pagini massive, scrise de pâr. Dr. Iuliu Rațiu, povestea detaliată a sărbătoririi pomenite.

Reținem din ea atâtea: Cel așteptat sosește în tovărășia: P. S. Pacha dela Timișoara. E întâmpinat de notorietăți civile și bisericești, cari îi sunt prezintate pe rând. Trece la episcopie, unde celebrează. Deacolo pleacă să cerceteze și catedrala splendid pictată. Mulțimii ce ținea biserica îi adresează un scurt dar măduvos cuvânt duhovnicesc. Urmează recepțiile la episcopie, unde vorbește pâr. Episcop Alexandru și pâr. prepozit Boroș (în latinește). Omagiul elevelor române și a Surorilor „Notre-Dame” e în franțuzește. Elevii întonează un cântec religios. Corul „Lyra” se produce splendid cu bucăți religioase și populare. Observația că acest cor ar putea cânta în oricare biserică din Roma, e viu aprobată de cardinalul Dolci. — (Laudă pâr. Bacău și coriștilor săi). Alți vorbitori la recepții: d. Iosif Dobrin și d. Dr. T. Olariu, pref. județului. La masa ce-a urmat după aceasta, — masă aleasă și familiară, — toastează: Pref. Alexandru (cuvântare de-o spontaneitate clasică și o drăgălășenie neîntrecută), pâr. Dr. Rațiu, pâr. Leandru A. A., prof. Dr. Lohan, prefectul

Dr. Olariu și P. S. Pacha. Acesta în românește, ceialalți vorbind în italieneasca clasică, în dialectul italo-romanesc, în franțuzește și în latinește.

Ceasurile petrecute în orașul de reședință al Preasf. Alexandru, și la curtea vlădicească din Lugoj, sigur n'o să le uite niciodată sărbătoritul în călătorie spre Inima creștinătății. Dar nici ceialalți părtași ai acelor ceasuri ce-au sburat ca clipele.

Să mai așteptăm!

Noi precizări într'o chestie dealfel limpede

S'a aruncat în vileag fraza că înființarea unui cotidian la București nu s'ar împăca nici cum cu sensibilitatea celor ce abia de-acum înainte așteaptă s'apuce Blajul la un rol cu adevărat strălucit și central în istoria religioasă a neamului. Chipurile: înființarea acelui cotidian ar însemna, ipso facto, deplasarea centrului de greutate al bisericii noastre la București. Și de aici acea nemărturisită receală a blăjenilor (și a celor de-un gând cu ei) față de Făt-Frumosul atoateisbăvitor, care altminteri poate c'ar și fi luat deja ființă în chiar inima țării, de unde ar putea da cu tunurile hăt departe, nu numai iac'asa până aci la câțiva pași, cum e cazul cu produsele gazetărești dela îmbinarea Târnavelor.

Judecata aceasta am socotit-o și o socot pe cât de pripită și neîntemeiată, pe atât de jignitoare. De aceea, în nr. 5 (din 4 Febr. c.) al acestei gazete am scris câteva rânduri de lămurire în chestie, arătând motivele obiective cari, oricât ne-ar durea, dar deocamdată ne impun așteptare prudentă. Întru susținerea afirmației mele m'am provocat la pâr. dominican Nissen, care pe lângă că-i străin (și deci nu suferă de „sensibilitate blăjeană”) mai e și o autoritate de breaslă gazetăricască. Pe care, prin urmare, îl putem asculta cu încredere și fără să-l bănuim de parțialitate. Mai ales că rezervele ce are dânsul față de graba scoaterii de ziare, chiar și fiind vorba de o

Foiața „Unirii”

Atești în lege

de Sabin Gh. Truța

Conul Mihail Simionescu — fost Simionidi — cunoscut sub numele de „Mitică Grecul”, funcționar superior la una din administrațiile financiare, scutură cenușa unei țigări fine de Havanna pe o scrumieră scobită în fildeș, — primită cadou dela individul Goldstein, proprietarul unui mare cazan de fabricat spirit „negru” — și, privind-și partenerul de șah cu un aler de savant, îi zise:

— Sunt tare în șah, bre! mai tare ca un berbec la cap! Spun pe onoarea mea! E... he... În vară, când am fost la Riviera, vorba ceea: să-mi caut de sănătate..., ha... ha... — Știi că e nostimă vorba asta?! — E... ce vroiam să zic? A, da: În vară am bătut la șah pe câțiva indivizi cari aveau pretenția să se numească „șampioni”.

Partenerul, un hoitel tomnatic, a cărui înfățișare dovedea pe deplin că este un cavaler al nopților și un mare amator de aperitive, schiță un zâmbet și, aruncându-i „șeful” o privire de umilință perfidă, bine mascată, răspunse:

— Cred, nene Mitică. În șah — și chiar în toate manifestările d-tale — ești neîntrecut; un zeu! Spun pe onoarea mea!

Șeful clipi din ochi mulțumit, — ca un

măgar perlat — și întinse mâna spre un pahar de cristal, așezat pe o tavă de argint. Îl luă între degete și ciocnindu-l de paharul partenerului, reluă radios:

— Hai, noroc! Ce zici de vinul ăsta?

— E delicios, o adevărată ambrozie; spun pe onoarea mea! Nici șampania nu-l întrece! E cumpărat?

— Aș, e din podgoria mea. Anul trecut am cumpărat podgoria lui Alecu Petrescu, pentru o sumă bagatelă. S'o vezi, e un adevărat paradis. Omul era încurcat în datorii și neavând încotro, și-a vândut moșloara ce-o avea la față. Am cumpărat-o eu, fiindcă... de, ca funcționar la administrația financiară... cred că mă înțelegi...

Dar să te întreb: Nu mai luăm ceva mezeluri între vin? Hai?...

— Nu, nene Mitică, grand mersi! Masa a fost prea copioasă, așa că... spun pe onoarea mea, nu mai pot lua nimic.

— Atunci, măcar un vinșor de ăsta.

— Asta da, cu plăcere; vinul mai merge. E un nectar de care noi, cei plătiți cu bani „ghiață”, nu ne putem lipsi. A... ce bun e... spun pe onoarea mea! Dar apropo, ce va fi cu protestul funcționarilor contra recentei curbe de 10 și 12 procente?

— Nu ne privește. Banii îi manipulăm noi și, prin urmare, nu are să ne altereze soarta altora. Ș'apoi, abstrăgând de asta, nu uita mon cher că noi nu suntem români. Cred că și d-ta ești grec.

— Nu, șefule, sunt bulgar; mă numesc Bogdanow.

— Dar, bine, mon ami, în registre te înscălești Bogda...

— Da, șefule, răsse subalternul. Bogdan e mai românesc și...

— A, da, uitasem că actul de naștere și certificatul de bacalaureat îți sunt false. Dar ce-are-afacel! Adevărul este că nici eu și nici d-ta nu suntem români. Deci, unica noastră țintă este să ne procopsim cât mai repede posibil și să ne schimbăm procopseala zilnică în valută streină; în franci elvețieni și dolari, fiindcă... — deocamdată — acestea sunt cele mai sigure.

Când vom simți că aici atmosfera e tulbură și prevestitoare de furtună, foarte simplu: vom pleca cu Simplonul spre alte plaiuri.

Al cât de frumoasă este viața când știi s'o trăiești... Riviera, Parizul, Nizza, Veneția și alte raiuri terestre îți îmbie bucurii și plăceri de neînchipuit. — Bineînțeles, mon cher, dacă îți-e punga dolofană. — Și... nu uita mon-ami — și-o spun asta... confidențial — că în continentul Europei, ba poate pe întreg globul, singurul stat în care poți să te procopsești, fără a munci, — bineînțeles, zâmbi conul Mitică „Grecul”, dacă ești „șmecher” și știi să te „învârtești” — este România. Aici poți să furi, poți să falsifici, poți să trimiți în „Nirvana” pe cine vrei, căci nimeni nu-ți cere socoteală. — Pentru noi, — cei supra puși, — nu există lege. Suntem tari și mari și facem ce vrem. Da, monșerică, România este un adevărat Chanaan, căci vacă bună de lapte și ușor de muls ca România nu mai există.

biserică ce dispune de-o atât de numeroasă falangă de scriitori probași și de-un atât de numeros și conștient public cetitor cum e al catolicilor germani, la noi caută să cadă în cumpănă cu întreită greutate.

Credeam că voiu fi înțeles. Și presupun că multă lume m'a și înțeles. Din păcate însă sunt și oameni cari nu pot, ori, mai de grabă, nu vreau să înțeleagă. Unu se avântă până la a mă țaviniu de „scientism și nesinceritate“, combinate de așa ca să îngroape chestiunea. Asta după ce îmi pune în cărcă vina pledării pentru abonarea la revista „Christliche Welt“ a protestanților...

Dumnezeu nu-i socotească păcatul acesta bietului entusiast bihorean. Căci eu nu i-l socot. Și nici nu-mi schimb părerea de până acum. S'o spun de ce, fără a mă mai provoca la autorități străine, pe cari văd că sunt oameni cari își țin de datorință să nu-i înțeleagă.

1. Un ziar e forță de mare însemnătate pentru biserică. E drept. Nu-i însă indispensabil, încât fără el biserica să se deie peste cap fără doar și poate. Iesuiții americani vor fi având și ei dragă biserica din care fac parte, și cu toate acestea nu se fac luntre și punte — deși ar putea — să scoată deocamdată vre-un cotidian. Ei se mulțumesc cu revista săptămânală „America“. Drept că-i revistă excelentă, cetită și respectată și de adversari, cum n'ar fi cazul cu un cotidian scris taliter qualiter. Și după părerea mea, carea e una cu a d. dr. med. Nicolae Popa din București (vezi „Unirea“ Nr. 46 din 1932) asta ne trebuie și nouă, hic et nunc: *O revistă la nivel*. Că apoi va ieși în Capitală ori altundeva, puțin impoartă. De va fi scrisă frumos și cuminte, se va impune negreșit. Și o revistă bună e mai ușor de scos decât un ziar bun, dat fiind că triarea și șlefuirea materialului e mai ușor de făcut ca la florile de-o zi a coloanelor gazetărești, scrise, adesea, în fugă.

Dar să reluăm jocul...

— E rândul meu?

Da.

— M'am executat.

— Bun, șah!

— Sunt pierdut, nene Mitică; dar nu e de mirat. Dta ești un șampion, un zeu și ai un vin... spun pe onoarea mea!

Dar să te întreb ceva... — așa, confidențial. — Zilele acestea am asistat la o discuție foarte interesantă. Un individ afirma că există minuni, aducând ca exemplu vindecarea unei femei care suferia de o boală incurabilă. Vindecarea aceasta miraculoasă s'a petrecut la Lourdes, în Franța. Se poate, așa ceva, nene Mitică?

— Aș, răsă conul Mitică, fantezii domnule! Minuni nu există, precum nu există nici acela pe care lumea inconștientă îl numește „Dumnezeu“. Adevărul Dumnezeu este mintea creatoare a omului, materia cenușie, adecă creierul omenesc. Incolo... totul e farsă și minciună.

— Bine, nene Mitică, dar Hristos?...

— Fugi, domnule! Individul numit Hristos, a fost nici mai mult nici mai puțin decât un farsor iscusit, un fachir, care poseda în cel mai înalt grad științele oculte. Era un hipnotizator și telepatist rafinat. Dumnezeu... Hristos... minuni... minciuni sfruntate, și atât! Sau poate d-ta crezi în aceste bazaconii învechite?

— Nu, nene Mitică, nici eu nu cred; dar am pus întrebarea așa... să mai treacă din vreme.

— Toarnă din vin, mon cher; și păzea... că acuși îți spun „șah mat“!

2. Lămurirea opiniei publice nu e neapărat de lipsă să se facă „musai“ prin cotidian. Este o altă cale, poate chiar mai ducătoare la scop: foile volante și broșurelele. Acestea din urmă sunt mai bune ca orice altă propagandă prin presă. Motivul nu-i greu de priceput: gazeta se preface în învelitoare de slănină și trece în o mulțime de alte folosințe mai mult ori mai puțin inavabile, câtă vreme broșurica rămâne pe masa de scris, eventual trece în ladă ca să fie scoasă iară. Și pentru scrisul catolic asta-i principalul: să rămână, căci e înșurire de mărgăritare, nu puf de păpădie. Apostolia făcută în felul acesta poate că nu va stârni zarvă, dar tocmai acesta e semnul apostoliei curate: n'are trâmbițe și surle. Dacă ne-am ruga mai mult și am cucuriga mai puțin, mai bine ne-ar merge.

3. Mi-se ripostează că chestia financiară a cotidianului e complet aranjată. — O fi, pe hârtie. Așa îți cad milioanele din toate mânețele, ca la comedianții din iarmoroace. Eu unul însă, cu ochii pe registre, cer îngăduință să nu cred în asemenea miraje. Cele aproape un sfert de milion de Lei abonamente nefecășate, la „Unirea“, și cele mai bine de cincisute mii de Lei datorii ale „Unirii Poporului“; rugămintile desperate ale par. Gabor dela „Lumina Satelor“ pentru achitarea abonamentelor; moartea „Sionului Românesc“ și scrisorile de „încurajare“ ca cea sosită la redacția noastră, prin care cineva ne face cunoscut că nu mai abonează „Unirea“ fiindcă exigențele lui intelectuale-spirituale le satisface organul eparhial, — realități ca acestea, și altele la fel, nu-mi îngăduie nici un fel de entusiasm pueril. Eu nu pot de cât să rămân la înțelepciunea proverbului: să croiești de zece ori, ca să tai odată.

4. Cătu-i pentru scriitorii cari ar răsări ca ciupercile odată ce s'ar arăta cotidianul — creștin Judaeus Appell! Iar să începi cu elemente, în majoritatea lor abia la alfavita scrisului, e o compromitere garantată în prealabil. Suntem departe de: Scrieți băești, numai scrieți! al lui Eliade Rădulescu. Și, pe cât vedem „băești“ noștri de azi, nici măcar atâta nu fac: să se deprindă în scris. Poate că mulți dintre ei vor fi măeștri ai condeiului, dar valorile de sub obroc nu se cunosc, iar bătrînii, pe cari îi știm cât și cum au muncit în ogorul literelor, cei mai mulți is cu un picior în groapă. Se vor înhăma aceștia la munca istovitoare a măsuței de ziarist? Ori doară nădejdea entuziaștilor e în mercenari ai scrisului?

5. Știrea mărunță: „Minunea îndrăzneli sfinte“ am scris-o chiar eu, și încă pentru acelaș număr în care apăruse articolul: Respite finem! Semnificația e destul de limpede: are depline șanse de izbândă o întreprindere de presă creștină, dacă cei cari se bagă în această întreprindere formează cu toții o familie lăpădată în totalitatea sa de orice grijă lumească și gata s'aducă orice jertfe, în orice vreme, din curată dragoste față de cauza lui Hristos, cu eschiderea oricăror alte interese. „Cavalerul Neprihănitel“ a pornit, s'a susținut și se susține din jertfa de bunăvoie a P. Koble și a tovarășilor de călugărie cari îl scriu și-l culeg în întregime ei singuri, și-l dau cu preț derisoriu. Ceeace nu-i cazul cu produsele unei societăți pe acții ce trebuie să plătiască, și încă bine, orice forță să pune la ordinele ei. Câți, deci, nu pot umbla pe calea P. Koble și a altora cari au purces și purced la fel, caută să cumpăniască mult și bine ce doresc și unde au să iasă cu mijloacele de cari dispun. Ca să nu fie de ocară. ca celce s'a apucat să-și zidească sieși casă, și la urmă să trezește că n'are cu ce o găta. Sfatul acesta e al înțelepciunii veșnice, și cine

nu s'oprește la el, curând se va poticni. Ceea ce vreau să încunjure cel de părerea (la care s'a raliat acum și Par. Gabor) că e bine să mai așteptăm nișel cu cotidianul.

Care va să zică: să stăm locului, cu mâinile încrucișate pe piept? Ferească Sfântul! Lozincă noastră trebuie însă să fie: Age quod agis! Să săvârșim lucru perfect; acum o revistă, și săptămânalele ce le avem; *cevașilea mai târziu* cotidianul ce-l dorim cu toții. Pân' atunci să trezim și să înțelegem interesul față de slova creștină și *spiritul de jertfă pentru ea*. Altfel risipim fără noimă și bănișorii ce blătă vor fi strânși undeva, și ne mai expunem odată să încheiem bilanțul entusiasmului cu deficit. — Ceeace, repet, cred că nu-i păcat să spun c'ar fi bine să cităm. Pentru cinstea obrazului nostru al tuturor, și nu de teama că odată ce avem cotidian în cetatea lui Bucur ar fi gata cu ascendentul moral (și poate și cu cel ierarhic) al Blajului.

prof. Dumitru Neda

Un rău și un leac. Răul e șomajul, ce crește din zi în zi, amenințând să devină cea mai îngrozitoare plagă a societății. S'a recurs la diferite soluții privitor la canalizarea acestei primejdii. Din nefericire însă toate s'au dovedit a fi neîndestulitoare. Până și mult trimbițata săptămână de patruzeci de oare a fost găsită a nu fi Pandora dorită.

Dar cum în această chestie nu se poate sta în loc, s'au căutat și caută alte deslegări ale problemei. Și se pare că s'a dat de cea mai bună: colonizarea. Mai puțină muncă de fabrică, și mai multă sudoare întru lucrarea țărneli dintru care am fost zidiți și la carea o să ne întorcem, și mai bine ne va fi de cum ne-a fost.

De ideea aceasta e condusă cărmulirea de stat italiană, care a votat mai multe miliarde pentru uscarea și aducerea în stare de productivitate a bălților pontine. Același scop avându-se în vedere și cu lucrările de refacere întreprinse pe vaste terene din Sardinia și de pe șesul Po, și cu colonizările de șomeri efeptuite în acele părți. — În America de Nord capătă tot mai multă tărie convingerea că viitorul e al muncitorului care știe să-și împartă osteneala între fabrică și moșoară. Așa s'a ajuns la „orașele economice“ din jurul centrelor industriale. Locuitorii acestor orașe sui generis, capătă, de cap, câte 2—3 hectare de pământ, și cu toții sunt totodată și muncitori la fabrici. Li-s'a împărțit orarul de așa că jumătate de zi muncesc între mașinile din uzine, iar cealaltă jumătate de zi își văd de grădina, holde și vitele de pe lângă casă.

La fel se purcede și în Anglia, unde latifundiile apucate pe mâini de bancheri și alți norocoși ai conjuncturilor se îmbucătățesc în loturi mai mărunte, ca să treacă în stăpânirea atâtor brațe muncitoare ce caută în zădar ocupație. — Tot așa face și Germania cu colonizările sale în stil mare din Brandenburg și Prusia Orientală, precum și cu satele de șomeri ridicate în împrejurimile orașelor Frankfurt a. Main, Karlsruhe, Freiburg, i. Breisgau, Mannheim, și altele.

Năpasta șomajului ne amenință și pe noi. Avem doar și noi zece și zece de mii de muncitori ce nu-și găsesc de lucru și sunt expuși pieririi de foame. Și ce-ar fi dacă s'ar aplica și la noi metoda italiană? Căci bălți de uscat și terene neproductive, dar cari ar putea fi făcute fertile, avem berchet!

Mulțumită. Baciu Iosif Zinvel, cursorul diecezan din Lugoj, cu obicnuita-i bunătate a îmbucurat și biserica gr. catolică din Calea Mare (Bihor), donându-i un rând de odăjdii roșii foarte frumoase. Li aducem cele mai călduroase mulțumiri. — P. Ion Gârleanu.

Știri mărunte

Distincție înaltă. Ultimul număr al „Vestitorului” din Oradea vestește bucurie mare. Preasfințitul VALERIU TRAIAN FRENȚIU a fost decorat de către Președintele Franței cu „LEGIUNEA DE ONOARE”, în gradul de ofițer. Ministrul republicii franceze în România, d. Gabriel Puaux, a ținut să prezinte și să predea personal Părintelui Episcop decretul de numire și insigna acestei mari decorațiuni, cu care numai cei mai aleși dintre fiii și prietenii Franței se pot mândri. Solemnitatea predării s'a desfășurat în palatul episcopal din Oradea, mercuri în 8 Martie c. în fața clerului gremial, autorităților locale și reprezentanților asociațiilor religioase unite. Cuvântările roștite (din partea ministrului Puaux, a Preasfințitului, pâr. prepozit Miculaș, d. A. Chirilă în numele Prefectului, Dr Ștefan Mărcuș ca reprezentant al Agrului, S. Turdean din partea „Astru”-lui, Dr. A. Caba dela revizorat și N. Dries dela școala normală) au scos în evidență deoparte vechile legături de neclintită prietenie dintre Franța și România, iar de alta opera luminată și binefăcătoare desfășurată de Prelatul sărbătorit, care contribuie atât de norocos la întărirea acestor legături, îmbrățișând și răspândind cultura franceză tocmai la granița noastră apuseană, atât de supusă altor influențe culturale prea puțin folositoare. — Impreună cu biserica noastră întregă, care se simte onorată de marea cinste ce s'a făcut unui Arhiepiscop al său, strigăm Preasfințitului Valeriu: Intru mulți ani Stăpânel!

Agru în Someșodorhelu. Duminecă, în 12 Martie c., satul nostru s'a înșiruit, cu cinste, printre satele cari dovedesc pricepere pentru rosturile mari și sfinte ale organizației agriste. În această zi, sala mare și încăpătoare a școlii primare din loc s'a dovedit a fi neîncăpătoare pentru lumea ce se adunase aci. Și de fapt aveau oamenii la ce să se adune: pâr. Iosif Stan, în mândru anturaj de dascăli, și în cadrele unei preafrumoase serbări corale-culturale, a spus mulțimii ce minunat lucru este Agru și cât de creștinesc lucru este să fie cineva membru al acestei asociații. Rezultatul cuvântării s'a văzut numaidacât: toți cei prezenți s'au înscris de membri. După care s'a trecut la alegerea comitetului din care a ieșit: presidentă: dna Mărioara Sorescu, nasc. Pop; vicepreședinte: pâr. Iosif Stan; secretar: d. Victor Precup, dir. școlii primare locale. — Doamne ajută. (Inv. I. Odorheanu).

Institutul Oriental în audiență la Sfântul Părinte. Joi, în 9 Martie c., sala degli Arazzi, a văzut un mănunchiu de oaspeți cum rar i-se întâmplă să vadă: clerici proaspetți și preoți în vârstă, cu bărbi respectabile, aparținând la fel de fel de neamuri. Erau profesorii dela Institutul Oriental din Roma (între cari și pâr. Ioan Bălan, prof. de l. română la acel Institut) și elevii lor: 5 italieni, 3 belgieni, 1 bulgar, 2 cehoslovaci, 6 francezi, 1 georgian, 2 germani, 1 grec, 1 elvețian, 7 spanioli, 2 unguri, 3 jugoslavi, 1 mesopotamian, 2 olandezi, 2 poloni, 1 estonian, 2 români, 1 rus, 2 din Statele Unite, și alți 10 alumi dela universitatea gregoriană. După ce au fost admiși la sărutarea stinței drepte, Preafer. Părinte, într'o admirabilă alocuție ocazională, și-a dat expresie bucuriei de a vedea în jurul său fiii atâtor neamuri, pregătindu-se, într'un gând și o inimă, spre a fi apostoli ai Domnului în țările lor, cu deosebire în acel Orient care a fost leagănul Mântuitorului și a mântuirii, și care acum are parte mai mult de Patimile Domnului decât de răscumparare și incalculabilele ei binefaceri.

Locale. Dumineca viitoare, a patra din Paresimi, va predica în catedrală pâr. Ștefan Pop, directorul liceului de băeți.

— În seria conferințelor „Astrei”, a vorbit Dumineca trecută pâr. canonic și rector al Academiei teologice Dr. Augustin Tatar, despre: Criza sufletească din zilele noastre. Conferențiarul a arătat, cu avânt și multă putere de convingere, cum la temelul chinuitoarei neliniști și a tulburărilor primejdioase ce frământă în adâncuri viața zilelor noastre, stă răul moral, lipsa de orizonturi și avânturi spirituale mai înalte. Numai Hristos, eterna lumină a învățărilor evanghelice ne poate mântui. El singur ne poate spăla de răutatea păcatului și ne poate reda avânturile vieții curate și fericite. — Sala de gimnastică, arhiplină, a ovaționat lung și călduros frumoasa și convingătoare conferință.

Ursulinele din Sibiu jubilează. Se împlinesc în curând două sute de ani de când fiicele Sf. Angela Merici s'au așezat în orașul de pe malurile Căminului. Cele dintâi ursuline, 7 la număr, pleacă încoace la 11 Iunie 1733, din Pojon, ca să ajungă la Sibiu în 12 Iulie al aceluiași an. Aci deschid apoi școală de fete, pe care o conduc, spre cea mai mare mulțumire a tuturor — părinți și autorități școlare la fel, — până azi. Sute și mii de fete, între cari și o mulțime de româncuțe, au căpătat, între zidurile acestei mănăstiri, instrucție și educație creștină, cu repercusiune binefăcătoare asupra întregii lor vieți. — Harul Domnului să fie și mai departe cu măicuțele ursuline jubilate, și cu munca lor!

Telefonul „Unirii”

B. Cluj. E bine așa cum suntem. Canoanele Bisericii noastre, privitoare la diferitele asociațiuni cu caracter religios și încopciarea lor în viața bisericească sub cărmă și îndrumarea clerului, cuprind înțelepciunea scoasă din experiențe de multe veacuri. „Oastea Domnului”, cu recențele neajunsuri ce are, ne întărește tot mai mult în această convingere. Conducătorii și inițiatorii ei au cele mai bune intențiuni. Din multe părți însă, și chiar în reviste serioase ortodoxe, este atacată mereu. Prea miroase a „pocăitism”. Și nu se poate nega că, ici-colo, arată de pe-acuma devieri supărătoare. În Runcu-Dâmbovița — scrie pâr. Mirică în „Glasul Monahilor” — un ostaș a pomenit viii și morții pentru iertarea păcatelor, tânguind ca și un preot. Și altele de acest fel, cari, de se vor înmulți vor, putea avea urmări primejdioase.

I. Sibiu. Am spus-o deatâteaori și o repetăm: nu ne supără de loc ridicarea unei biserici ortodoxe la Blaj. Ea ne-ar scăpa de anumite neajunsuri pe care le avem până acum cu elevii ortodocși, destul de numeroși, cari se îmbulzesc, acum ca și în trecut, la regimul închizitorial al școlilor noastre ieziuice. Iar dacă e să se ridice acest locaș de închinare, bine face mitropolitul Nicolae cerând jertfa credincioșilor din toată țara. Fiindcă din contribuțiile elevilor dela școlile noastre cu greu s'ar putea dura așa o minune, cum o imaginează visătorul neodihnit al „ruperii pecetilor” papistășești. Iar alți credincioși nu prea sunt. Isuși apelul mitropolitan se gândește mai mult la aceia cari se vor așeza de-acum înainte în orașelul Târnavelor, desemnat să ajungă capitală de județ. Acest fapt din viitor, în imaginația ierarhicească dela Sibiu ia proporții uriașe. Numărul credincioșilor pravoslavnici va crește atât de fantastic, încât nu le ajunge o simplă biserică parohială, ci le pregătește deadreptul o „catedrală”. Asta fiindcă a cărmui înseamnă a prevedea. — Același înalt simț de cărmuire l-a îndemnat pe înaltul ierarh să asigure viitoare catedrale, de pe-acum, ceea ce îi este mai necesar, mai indispensabil: un clopot „cu sunet metalic”, „cu glas dulce de chemare a credincioșilor la dumnezeiască lumină a ortodoxiei”. Vezi, asta-i! Ne tot miram noi de ce nu dă înainte pravoslavia în Blaj. Acum știm: nu avea clopot! De-acum i-s'a promis. Ar trebui să i-se dea cât mai cură d. Înainte de a se face „catedrală”. Te pomenești, anume, că „glasul lui dulce de chemare” ne va duce nu numai pe noi credincioșii la ortodoxie, ci și zidurile catedralei noastre. Și atunci la ce bun să ridici alta? — Până aici toate bune și cu rând ticluite. Nu știm însă ce-o fi vrând să spună apelul tocmai la început, unde se mângăie duhovnicește văzând cum se ridică biserici „în locuri unde altă dată credincioșii noștri au suferit prigoniri amare pentru credința lor”. Mai întâi, că la Blaj nu avea cine suferi, fiindcă n'au fost ortodocși. Acei puțini cari au venit cu vremea, s'au așezat în umbra institutelor noastre și averile frumoșele pe care le-au agonisit cu sprijinul nostru, le suportă, credem, cu creștină nească resemnare. De ei nu poate fi, deci, vorba. Mai rămân elevii dela școle. Aștia sunt, de bună seamă. Ei au suferit cumplit în internat, nu le-a fost îngăduit să fumeze. Unii din cei „externi” au căpătat și ei „tipăi”. Și asta era, evident, pâine amară. — Dorim să se facă odată noua „catedrală”. Ca să înceteze odată această amară datorie a mitropolitului dela Sibiu de a spune neadevăruri atât de patente pentru a stoarce mila creștinilor. Căci asta este un fel de șantaj!

P. Reghin. Problema este, evident, interesantă. În curând însă se va lămuri. Bugetul general s'a și depus la Cameră. Cel al ministerului instrucțiunii și cultelor urmează azi ori mâine. Asta înseamnă pentru confrății dominanți deschiderea unei dileme din cele mai chinuitoare. Vor trebui să aleagă între apărarea înțeleaptă a propriilor interese cu admiterea „uniților” la egala împărțire din darurile statului, și dușmănia ce ne poartă cu riscul propriei lor păgubiri. Asta vine cam așa: Proiectul de buget prevede salarii egale pentru preoții uniți și ortodocși. Toți împreună însă au de revendicat vechea nedreptate ce li-s'a făcut prin reducerile ce au suferit în trecut, simțitor mai mari decât au suferit alți funcționari. Întrebarea e acum: ce vor face precucernicii? Vor da lupta împotriva noastră pentru a reinvia inegalitatea salariilor preoțești, după confesiune, ori vor prefera să ceară împreună cu noi tânguirea nedreptății ce suferim deopotrivă și care numai prin stăruințele solidare ale tuturor are șanse de îndreptare? — Dilema este într'adevăr herculiană. În primul caz, e sigur că nu vor a-unge la rezultatul dorit, dreptatea fiind prea evidentă decât să poată fi înăbușită. Și-ar arăta însă încă odată spiritul negativist ce-i stăpânește și s'ar face de râs, pentru mai marea glorie a ortodoxiei. Un fel de mucenicie și aceasta, bună și ea când la alta nu poți răvni. — În al doilea caz: riscă eventuala împlinire a nădejților, dar ar trebui să renunțe la sentimentul reconfortant al „dominanței” traduse în salarii mai mici pentru „uniți”. O pierdere sentimentală de înaltă valoare etică! — Jocul este, deci, pasionant. Ii așteptăm desigurăsură cu încordare!

CURATORATUL BIS. GR.-CAT. TEIUȘ JUD. ALBA

No. 39—1933

Publicațiune de licitațiune

În ziua de 2 Aprilie 1933 ora 2, d. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a continuării lucrărilor de construcție la biserica gr.-cat. din Teiuș.

După deschiderea ofertelor se va proceda la o supralicităție orală.

Cantitatea de lucrări, cari vor trebui executate și se vor plăti necondiționat în cursul anului 1933, vor fi cele cuprinse sub pp. 1—10, din devizul estimativ, plus crucile de pe turle și cupolă, adică până la punerea clădirii sub coperiș.

Se pot face oferte și pentru toate lucrările până la terminarea clădirii, dar prețul lucrărilor trecătoare peste cele prevăzute în alineatul precedent nu se va plăti, decât în cursul anilor 1934—1935, chiar dacă aceste lucrări întrecătoare ar fi executate în cursul anului 1933.

Garanția (cauțiunea) va fi 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, ori hârtii de valoare garantate de Stat.

Licitația se va ține în cancelaria oficiului parohial gr.-cat. din Teiuș și tot acolo pot fi consultate: planurile, devizul, condițiunile speciale și generale, și caietul de sarcini.

Teiuș, la 27 Februarie 1933.

Ioan Pop
curator primarPetru Grula
paroh.

2—3

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche
și mai mare turnă-
torie de clopote
din România.Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și șca-
une de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.